

บทที่ 4

ผลการดำเนินโครงการ

โครงการวิจัยและพัฒนา เยียวยา สมานฉันท์ และสร้างสรรค์ชุมชนสุขภาวะชายแดนใต้ มีพื้นที่ในการทำวิจัย 3 พื้นที่ คือ 1) พื้นที่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี 2) พื้นที่บ้านบาตูมอ หมู่ที่ 4 ตำบลห้วยกระทิง อำเภอกงปิ้ง จังหวัดยะลา และ 3) พื้นที่บ้านโคกยาง หมู่ที่ 5 ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) สนับสนุนการวิจัยผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง ทั้งในกลุ่มเด็กกำพร้าและเด็กด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และชุมชน 2) เพื่อสร้างนักพัฒนารุ่นใหม่ที่มีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาผู้ได้รับผลกระทบฯ ปัญหาสุขภาพและสังคมของชุมชนภาคใต้ และ 3) สร้างเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กกำพร้าและเด็กด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และชุมชน การดำเนินโครงการในครั้งนี้ นักวิจัยขอเสนอผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ดังนี้

4.1 การจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการวิจัยผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง ทั้งในกลุ่มเด็กกำพร้าและเด็กด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และชุมชน นักวิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) วันที่ 13 มกราคม 2562 ณ โรงเรียนตาดิگانูรุลนาอีม บ้านบาตูมอ ตำบลห้วยกระทิง อำเภอกงปิ้ง จังหวัดยะลา กิจกรรมสนทนากลุ่มในเด็กและเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและรับรู้ความคิดเห็น ทศนคติ ความรู้สึก ความเชื่อและพฤติกรรมของเด็กและเด็กกำพร้า และเพื่อค้นหาประเด็นหรือค้นหาปัญหาเบื้องต้นของกลุ่มเด็กและเด็กกำพร้าในพื้นที่ ผู้เข้าร่วมจำนวน 60 คน ผลการดำเนินงานกลุ่มเด็กผู้หญิงต้องการให้ตนเองมีสุขภาพดี ห่างไกลโรค กินอาหารถูกหลักโภชนาการ ได้ออกกำลังกายกับเพื่อน ๆ หลังเลิกเรียน ได้พักผ่อนเพียงพอ ต้องการเล่นเกมและทำกิจกรรมในพื้นที่ เช่น จัดกิจกรรมผจญภัยในถ้ำและน้ำตกบาตูมอ เข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม ทำกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพเด็ก จัดแข่งกีฬาในพื้นที่ มีการอบรมทำอาหารและขนม ทำฐานการเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ จัดกิจกรรมทัศนศึกษาต่างพื้นที่ จัดกิจกรรมเยี่ยมเยียนคนป่วยในหมู่บ้าน และแข่งกีฬาภายในหมู่บ้าน กลุ่มเด็กผู้ชายต้องการเป็นเด็กดีของครอบครัว เป็นคนขยัน ทำงานเลี้ยงครอบครัวได้ ทำเกษตรพัฒนาบ้านตัวเอง ต้องการให้ครอบครัวมีความสุข ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง มีบ้านหลังใหม่ ได้กินข้าวพร้อมหน้าพร้อมตากันบ่อย ๆ ต้องการให้ชุมชนมีความร่วมมือร่วมใจกัน ช่วยเหลือคนจนในหมู่บ้าน คนในหมู่บ้านมีคุณธรรม ชุมชนห่างไกลยาเสพติด มีกองทุนเด็กกำพร้าในหมู่บ้าน

2) วันที่ 16 มกราคม 2562 ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกภูแว ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส กิจกรรมสนทนากลุ่มในเด็กและเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชนและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักวิจัย ผู้เข้าร่วมจำนวน 27 คน ให้เด็กและเยาวชนได้สะท้อนประเด็นการใช้สื่อออนไลน์ ปัญหาหรืออุปสรรคในการพัฒนาตนเอง กิจกรรมและความสามารถเฉพาะตัว และกิจวัตรประจำวัน ผลการดำเนินงานจากการทำกิจกรรมกลุ่มเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะมีโทรศัพท์ใช้เป็นของตนเอง ใช้ในการเล่นสื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรม ยูทูบ และเล่นเกม ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาตนเองส่วนใหญ่แล้วเกิดจากความขี้เกียจของตนเอง ไม่แบ่งเวลาให้ดี ความต้องการของกลุ่มเด็กและเยาวชนอยากให้มีการอบรมเรื่องยาเสพติด จัดกิจกรรมเรียนพิเศษวิชาภาษาอังกฤษและอาหรับ กิจกรรมทัศนศึกษา ณ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และสถานที่อื่น ๆ นอกสถานที่ มีการสอนเล่นกีฬา เช่น วอลเลย์บอล แบดมินตัน กิจกรรมประกวดทำอาหารและให้ความรู้เรื่องการใช้สื่อ การตัดต่อวิดีโอ

3) วันที่ 19 มกราคม 2562 ณ มัสยิดอัลริฎวาน บ้านจลาโก ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี กิจกรรมสนทนากลุ่มเด็กและเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันวางแผนกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติดให้แก่กลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 11 คน มีการชี้แจงเกี่ยวกับตัวโครงการเบื้องต้นให้แก่เด็กและเยาวชน และตั้งคำถามว่าเราจะมีแผนหรือกิจกรรมอย่างไรในการพัฒนาศักยภาพตนเองหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง และกิจกรรมในการป้องกันตนเองจากยาเสพติด เพื่อเด็กและเยาวชนมีโอกาสในการนำเสนอกิจกรรมที่สร้างสรรค์ตามความต้องการของเด็กและเยาวชนในชุมชน ผลการดำเนินงานจากการทำสนทนากลุ่มสามารถจำแนกได้ 2 รูปแบบคือกิจกรรมที่ทำกับเด็กและเยาวชน และกิจกรรมที่ทำร่วมกับผู้ปกครองโดยสามารถแบ่งได้ 6 ด้านคือ (1) ด้านการสานความสัมพันธ์ ได้แก่ กิจกรรมเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ กิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง (2) ด้านกีฬา ได้แก่ การแข่งขันกีฬาฟุตบอลและวอลเลย์บอล (3) ด้านภูมิปัญญา ได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้ภูมิปัญญา (4) ด้านการพัฒนาตนเอง ได้แก่ กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมกลุ่มเยาวชน กิจกรรมค่ายอบรมจริยธรรม (5) ด้านความรู้และทักษะ ได้แก่ อบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ เช่น การซ่อมจักรยานยนต์ การทำขนมและการทำของชำร่วย และ (6) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ได้แก่ กิจกรรมทำความสะอาดมัสยิดร่วมกัน

4) วันที่ 28 มกราคม 2562 ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านโคกยาง ตำบลพร่อน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส กิจกรรมเวทีประชาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม และหาประเด็นปัญหาที่ชุมชนอยากแก้ไข มีผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน นักวิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้าน และข้อมูลที่ได้จากการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มรวมถึงข้อเสนอของเด็กและเยาวชน สตรีและสตรีหม้าย และผู้สูงอายุได้สะท้อนในประเด็นความกังวลและความต้องการ ผลการดำเนินกิจกรรมจากประเด็นที่ชุมชนเล็งเห็นความสำคัญ เป็นปัญหาและความต้องการให้ได้รับการแก้ไขมากที่สุด คืออยากให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการติดโทรศัพท์มือถือ โดยให้เหตุผลว่า เด็กติดมือถือจะส่งผลกระทบต่อหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ รวมไปถึงพฤติกรรม ผู้ปกครองสะท้อนว่าพ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าคุณเล่นอะไรบ้างในโทรศัพท์มือถือ และพ่อแม่อยากได้ความรู้เรื่องการดูแลลูก จึงได้ประเด็นเรื่องการป้องกันการติดสื่อสังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ

5) วันที่ 5 เมษายน 2562 ณ สานมัสยิดบ้านควนนางา ตำบลห้วยกระทิง อำเภอกงปิ้ง จังหวัดยะลา จัดกิจกรรมประชุมเพื่อจัดตั้งกลุ่มดูแลด้านการเรียนของเด็ก มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงการดำเนินโครงการวิจัยในพื้นที่ จัดตั้งกลุ่มคณะกรรมการด้านการศึกษาของเด็กและวางแผนการดำเนินงาน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 10 คน และได้ข้อสรุปแนวทางและรูปแบบการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาของเด็ก ดังนี้ รูปแบบที่ 1 กิจกรรมที่ทำร่วมกับเด็ก ได้แก่ กิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้และต้อนรับเดือนรอมฎอน กิจกรรมค่ายสร้างพลังการเรียนรู้สู่โลกกว้างแห่งอนาคต กิจกรรมสื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ชุมชน กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพสู่การเรียนรู้ กิจกรรมปันเวลาแשרความสุข กิจกรรมการเรียนรู้คือความสุข รูปแบบที่ 2 กิจกรรมที่ทำร่วมกับผู้ปกครอง ได้แก่ กิจกรรมผู้ปกครองใส่ใจดูแลบุตรหลานด้านการเรียน รูปแบบที่ 3 กิจกรรมที่ทำร่วมกับชุมชน ได้แก่ กิจกรรมประชุมเพื่อจัดตั้งกลุ่มดูแลด้านการเรียนของเด็ก กิจกรรมเยี่ยมบ้านและเก็บข้อมูลเด็กกำพร้าและผู้ด้อยโอกาส กิจกรรมสานสัมพันธ์ต้อนรับปีใหม่อิสลาม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จิตอาสา และกิจกรรมถอดบทเรียนและคืนข้อมูลสู่ชุมชน โดยในแต่ละรูปแบบกิจกรรมจะมีการออกแบกร่วมกันกับชุมชนที่จะดำเนินการในตารางออกแบกิจกรรม และมีการปรึกษาหารือปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน

6) วันที่ 4-5 พฤษภาคม 2562 ณ ทาร์มาร์ บีช รีสอร์ท ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กกำพร้าและเด็กด้อยโอกาสครอบครัวสัมพันธ์ สร้างสรรค์สุขภาพะ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิต และเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว มีผู้เข้าร่วมจำนวน 80 คน ประกอบด้วย เด็กและเยาวชน ผู้ปกครองและแกนนำชุมชน มีกิจกรรมอบรมการดูแลลูกหลานในยุคที่ทันสมัย โดยอีมามบ้านกัว ตำบลห้วยกระทิง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา และหลังจากนั้นนักวิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ปกครองและเด็กเพื่อทำกิจกรรมภาคสนาม โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มและจะต้องทำการเวียนฐาน 3 ฐาน ฐานแรก ฐานอนาคตของฉัน โดยวิทยากร นางซากิเราะ มามะ พยาบาลวิชาชีพ ได้มีการแจกดินน้ำมันและกระดาษให้เด็กและผู้ปกครองได้ปั้นร่วมกัน ฐานที่ 2 รักฉัน รักเธอ รักกันทุกวัน มีการให้ผู้ปกครองเล่าความในใจที่มีต่อลูกหลาน และลูกหลานได้เล่าความในใจกลับให้ผู้ปกครองได้ฟัง และฐานที่ 3 กีฬาสัมพันธ์ ครอบครัวสุขสันต์ โดยทีมเยาวชน ผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า เด็กมีความรู้และเกิดทักษะในเรื่องของการใช้ชีวิตมากขึ้น มีความกล้าแสดงออก มีพื้นที่สร้างสรรค์ทางความคิดมากขึ้น เด็กได้พูดคุยและทำกิจกรรมร่วมกันกับครอบครัวมากยิ่งขึ้น ชุมชนมีส่วนร่วมในการเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ในเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว

7) วันที่ 11 พฤษภาคม 2562 ณ โรงเรียนตาดิگانูรุลฮุดาบ้านโคกกุแวง หมู่ที่ 5 ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส จัดกิจกรรมรอมฎอนที่รัก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เข้าใจความประเสริฐของเดือนรอมฎอน กระตุ้นเตือนให้ทำความดีในช่วงเดือนรอมฎอนให้มากที่สุด และให้เข้าใจเรื่องการใช้สื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดในเดือนรอมฎอน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 53 คน มีการบรรยายให้ความรู้เรื่องความประเสริฐของเดือนรอมฎอนโดยบาบอบักูเร็ง มิง โต๊ะครูจากสถาบันปอเนาะนูริลฟาลาส บ้านซีโปร์ ให้เด็ก ๆ ใช้โทรศัพท์มือถือให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพราะในโทรศัพท์มือถือไม่ได้มีแค่เกม มีหลายอย่างให้ได้เรียนรู้ สามารถเปิดเนื้อหาอัลกุรอานให้เราอ่าน และสามารถให้เราฟังอัลกุรอานได้ ผลการดำเนินกิจกรรมเด็กที่เข้าร่วมได้ทบทวนสิ่งที่ตนเองทำในช่วงเดือนรอมฎอนได้เต็มที่ เมื่อพูดถึงเดือนรอมฎอน สิ่งที่เด็กจะนึกถึงคือ การทำอามาลอิบาดัตหรือการทำความดี ไม่ว่าจะเป็นการละหมาดตารอเวียห การอ่านอัลกุรอาน ตูอาร์การละศีลอด การกินซาโฮร การบริจาค และในการเล่นกิจกรรมนันทนาการได้สังเกตเห็นเด็ก ๆ มีความสนใจ สนุกกับกิจกรรม ได้รู้จักการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้เด็กได้เข้าใจการใช้โทรศัพท์มือถือให้เกิดประโยชน์ในเดือนรอมฎอน

8) วันที่ 19 พฤษภาคม 2562 ณ ศาลาเนกประสงค์บ้านโคกยาง ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้ชีวิตในยุคการเปลี่ยนแปลง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เข้าใจการใช้ชีวิต การรับมือในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของสื่อออนไลน์ที่ไม่สร้างสรรค์ในปัจจุบัน เกิดมุมมองใหม่ ๆ และเปิดพื้นที่ให้เด็กและผู้ปกครองเกิดความเข้าใจร่วมกัน การให้ความรู้ในหัวข้อ “โลกปัจจุบันเป็นอย่างไร และ ปัญหาเกี่ยวกับการรับมือ” โดยนางอ้อยทิพย์ สายวรรณ (บัณฑิตอาสาหมู่บ้าน) บรรยายถึงปัญหาในปัจจุบันที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนเกือบทุกบ้าน นั่นคือปัญหาการติดโทรศัพท์ ผลการดำเนินกิจกรรมผู้ปกครองได้สะท้อนลักษณะการติดโทรศัพท์ของคนในครอบครัว นางสาวบี๊ะ หมีเต๊ะ ได้สะท้อนว่า “ลูกชอบเล่นเกม เวลาเล่นพ่อแม่เรียกให้ไปซื้อของ หรือให้ทำอะไรจะไม่ค่อยสนใจ กลับจากโรงเรียนก็จะจับโทรศัพท์ทันที” วิทยากรได้แนะนำวิธีการลดการติดโทรศัพท์มือถือโดยการจำกัดเวลาในการเล่น และให้ผู้ปกครองสังเกตพฤติกรรมการเล่นโทรศัพท์มือถือ ดูว่าลูกเล่นเกมอะไรและดูวิดีโออะไรบ้าง เพื่อเป็นการสังเกตพฤติกรรมของลูกหลานในขณะที่อยู่กับเรา

9) วันที่ 21-22 พฤษภาคม 2562 ณ โรงเรียนบ้านทุ่งกินนร บ้านจลาโก ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี จัดกิจกรรมภายใต้โครงการอาสาทำดีสานฝันเพื่อน้อง “ตอน the living library ห้องสมุดมีชีวิต” ดำเนินกิจกรรมร่วมกันกับนักศึกษาจิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับนักศึกษา และเพื่อสร้างพื้นที่ทางสังคมให้แก่เยาวชนในชุมชน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 100 คน กิจกรรมได้จัดขึ้น 2 วัน ในวันแรกได้ทำกิจกรรมนันทนาการกับน้อง ๆ นักเรียนและกิจกรรมฐานการเรียนรู้จำนวน 5 ฐาน ได้แก่ ฐานที่ 1 กิจกรรมฐานพี่เล่านิทานให้น้องฟัง ฐานที่ 2 กิจกรรมจัดหมวดหมู่ของใช้ตามห้อง ฐานที่ 3 เล่าเรื่องจากภาพ ฐานที่ 4 กิจกรรมภาษาอังกฤษ (English is fun) ฐานที่ 5 สมุดทำมือบันทึกการอ่าน สำหรับวันที่ 2 ได้มีการมอบหนังสือบริจาคให้แก่โรงเรียนบ้านทุ่งกินนรและกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน เป็นการปรับภูมิทัศน์ห้องสมุด แพลงปลูกผัก และการทำความสะอาดห้องครัว ผลจากการดำเนินกิจกรรมเด็ก ๆ ให้ความสนใจและสนุกกับการทำกิจกรรมในครั้งนี้ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมแต่ละฐานการเรียนรู้ และจากการพูดคุยเด็ก ๆ บอกว่า “ชอบกิจกรรมแบบนี้ เพราะสนุกและไม่เบื่อ” นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อสังคม ได้พัฒนาตนเองเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนของกระบวนการทำงานและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สำหรับโรงเรียนบ้านทุ่งกินนรได้รับมอบหนังสือบริจาค ทำให้ห้องสมุดมีหนังสือที่หลากหลายเพิ่มขึ้น และจากกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมได้มีการลงไปเยี่ยมโรงเรียน พบว่าโรงเรียนมีพื้นที่ในการปลูกผัก ซึ่งตอนนี้เป็นแปลงผักบุงเพื่ออาหารกลางวันสำหรับนักเรียน

10) วันที่ 25 พฤษภาคม 2562 ณ ศูนย์การเรียนรู้ กศน. ตำบลห้วยกระทิง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา จัดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้และต้อนรับเดือนรอมฎอน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะการอ่านและทักษะการพูดให้กับเด็ก ผู้เข้าร่วมจำนวน 75 คน มีการบรรยายให้ความรู้เรื่อง “ความสำคัญของการศึกษาในแง่มุมของอิสลามและความประเสริฐของเดือนรอมฎอน” โดยนายมาหามะซอรี อาเวอีเต ผู้อำนวยการโรงเรียนตาดิกานูรุลฮุดดา ผลการดำเนินกิจกรรมเด็กได้เห็นความสำคัญของการเรียนหนังสือ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนสามัญที่โรงเรียน หรือเรียนศาสนาที่ตาดิกา หรือแม้กระทั่งเรียนกีรออาตีตอนคำ เด็กเริ่มเข้าใจในบทบาทของการเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เห็นได้จากการสะท้อนของเด็กบางคนภายหลังจากการทำกิจกรรมว่า “ลูกที่ดีต้องไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ หน้าที่ของตัวเองตอนนี้คือต้องตั้งใจเรียนหนังสือและไม่ทำตัวเกเรให้คนอื่นต้องเดือดร้อน” บางคนบอกว่า “พ่อแม่เคยบอกว่า ถ้าลูกตั้งใจเรียน โตขึ้นลูกจะไม่ลำบากเหมือนพ่อแม่” เด็กมีความรู้เกี่ยวกับความประเสริฐของเดือนรอมฎอน และได้เห็นความสำคัญของการถือศีลอดและการทำคุณงามความดีในเดือนรอมฎอนเพิ่มขึ้น และนอกจากนี้เด็กเกิดทักษะการเรียนรู้ในเรื่องของการอ่านและการเล่าเรื่องราวให้เพื่อนฟังเพิ่มขึ้น มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม ทุกคนได้ให้ความสนใจและตั้งใจกับการทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนกันภายในกลุ่ม ทำให้ได้รู้จักกันมากขึ้น เกิดความคุ้นเคยกัน และมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน จากการทำแบบประเมินความพึงพอใจ อยู่ในระดับดี เด็กสะท้อนการทำกิจกรรมว่า “สนุกและได้เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน เยาวชนได้เรียนรู้ถึงกระบวนการจัดกิจกรรมและได้พัฒนาทักษะด้านการพูดและนันทนาการเป็นการฝึกตัวเองให้มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น”

11) วันที่ 30 พฤษภาคม 2562 ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านโคกยาง ตำบลพร่อน อำเภอดากู จังหวัดนราธิวาส จัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพตามช่วงวัย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ เกิดมุมมองใหม่ ๆ และเกิดวิธีการที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในครอบครัว มีผู้เข้าร่วมจำนวน 36 คน ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้การ “ฟังเท่ากับรัก และพลังกอด” มีการให้ผู้ปกครองได้สะท้อนปัญหา

ของลูก ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว นางสาวรีนะ ดอเลาะ ได้สะท้อนว่า “ตนมีลูกชาย อายุ 16 ปี มีปัญหาไม่ยอมไปเรียน เป็นเด็กเงียบ ไม่ก้าวร้าว แต่มีปัญหาเรียนไม่เก่ง ในฐานะที่เป็นแม่และคนในครอบครัวไม่มีใครพูดหรือซ้ำเติมว่าเค้าโง่ แต่เค้าเองที่รู้สึกว่ายเรียนไม่ทัน เรียนได้ลำดับท้าย ๆ ของห้องตลอด” วิทยากรได้แนะนำว่า “ลองมองย้อนกลับไป มองปัญหาที่ลูกไม่เรียนเกิดขึ้นจากคำคำเดียวคือคำว่าโง่ ที่ทำให้เขาละทิ้งสิ่งสำคัญอีกครั้งชีวิต เราต้องหาทางในการเปลี่ยนค่านั้นในความคิดของเด็ก เราต้องเปลี่ยนวิธีการพูดกับลูก เหมือนลูกพีททิพย์(วิทยากร) เมื่อก่อนก็เรียนได้ลำดับท้าย ถ้าในห้องมี 45 คน ลูกพีททิพย์จะอยู่ลำดับที่ 43 แต่ก็พยายามพูดว่าลูกเก่ง ลูกทำได้ อย่างน้อยก็ไม่อยู่ลำดับ 45 เราควรยกเขาขึ้นมา หากจุดเด่นของลูกด้านอื่น ๆ บางครั้งเขาอาจจะได้ยินเพื่อนหรือครูที่คอยซ้ำเติมจนเขาคิดว่าเขาเป็นแบบนั้นจริง ๆ” เช่น การเติมพลังด้วยการกอดเป็นการเสริมพลังกอดและพูดว่า “ลูกทำได้” และผู้เข้าร่วมได้สะท้อนว่าชอบคุณที่มาให้ความรู้ ได้เรียนรู้การเลี้ยงลูก การดูแลลูก เราจะเอาไปปรับใช้ในการเลี้ยงลูกต่อไป

12) วันที่ 21 มิถุนายน 2562 ณ ศาลาอเนกประสงค์ มัสยิดอัลริฎวาน บ้านจลาโก ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี กิจกรรมสนทนากลุ่มแกนนำชุมชนและผู้ปกครอง มีวัตถุประสงค์เพื่อวางแผนการดำเนินงานและกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 16 คน ได้มีการชี้แจงทำความเข้าใจถึงการวางแผนการดำเนินงานในการพัฒนาศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชน และมีการนำเสนอกิจกรรมที่ทางเด็กและเยาวชนได้สรุปคัดเลือกกิจกรรม เพื่อขอข้อเสนอแนะของแกนนำชุมชน ผู้ปกครองและร่วมกันเสนอแผนการดำเนินงานและออกแบบกิจกรรมเพิ่มเติม ผลการดำเนินกิจกรรมทางกลุ่มแกนนำชุมชนและผู้ปกครองได้ร่วมกันคิดหาแนวทางและกิจกรรมในการดำเนินงาน จากการพูดคุยและสอบถามเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว ทุกคนมีความเห็นเช่นเดียวกับกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนได้เสนอมานำเสนอ และมีข้อเสนอเพิ่มเติมคือมีการจัดกิจกรรมสอนอนาซีตให้กับเด็กนักเรียนและจัดการแสดงอนาซีตร่วมกับผู้สูงอายุ และได้มีการร่วมกำหนดวันเวลาในการทำกิจกรรมของกิจกรรมต่าง ๆ ในระยะเวลา 4 เดือน และจากการสังเกตผลการทำกิจกรรมต่าง ๆ พบว่าแกนนำชุมชนและผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือในการทำกิจกรรม และเป็นแกนหลักในการดำเนินงานทำกิจกรรมต่าง ๆ

13) วันที่ 22-23 มิถุนายน 2562 ณ วิทยาลัยการอาชีพเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา จัดกิจกรรมค่ายสร้างพลังการเรียนรู้สู่โลกกว้างแห่งอนาคต มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กเกิดแรงบันดาลใจ เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะด้านการคิด การเรียนรู้ด้านสังคมและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ผู้เข้าร่วมจำนวน 72 คน ผลจากการดำเนินกิจกรรม พบว่า เด็กเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนหนังสือและได้เห็นความสำคัญของการเรียนหนังสือ เห็นได้จากการพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมายในขณะที่ทำกิจกรรมสรุปการเรียนรู้ เด็กได้สะท้อนความรู้สึกว่า “แม่เรียนไม่ค่อยเก่งแต่จะเรียนให้ได้” และจากกิจกรรมวาดฝันเด็กได้เล่าเรื่องราวและความฝันว่า ถ้าจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ตัวเองอยากเรียนต่อ และนอกจากมีความตั้งใจกับการทำกิจกรรม มีความรับผิดชอบและใส่ใจต่อเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น สังเกตจากการทำกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มบางคนพยายามช่วยเพื่อนที่ตามวิทยากรไม่ทัน บางคนที่ไม่ค่อยได้คุยกันเริ่มคุยกันมากขึ้น และเล่นด้วยกันมากขึ้น จากการทำแบบประเมินความพึงพอใจ อยู่ในระดับดี กลุ่มเป้าหมายได้สะท้อนว่า “เป็นกิจกรรมที่ดี สนุกมาก เด็กได้มีโอกาสเปิดหูเปิดตา เป็นการทำกิจกรรมนอกสถานที่ที่รู้สึกไม่เบื่อ” สำหรับเยาวชนและเครือข่ายเยาวชนได้สะท้อนว่า “ตนเองได้มีการพัฒนาทักษะการเป็นพี่เลี้ยงค่าย พัฒนาระบวนการจัดกิจกรรม และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า” อีกทั้งยังเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มเป้าหมายและนักวิจัย ทำให้เกิดความคุ้นเคยกันมากขึ้น

14) วันที่ 29-30 มิถุนายน 2562 ณ ทามาร์ บีช รีสอร์ท ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จัดกิจกรรมค่ายนี้มีรักสร้างสุขสร้างสายใยในครอบครัว มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กและเยาวชนกับผู้ปกครอง เพื่อเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกในทางที่สร้างสรรค์ เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สร้างสมาธิในการรับฟังอย่างมีเหตุผล และได้ความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ มีผู้เข้าร่วมจำนวน 77 คน ผลการดำเนินกิจกรรมเห็นความสนุกสนานของผู้ร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้เรื่องศาสนาในการสอนลูก ปัญหาการติดโทรศัพท์มือถือของเด็กในปัจจุบัน และจากการให้ตอบแบบสอบถามมีการให้คะแนนกิจกรรมในระดับดีมาก และสะท้อนว่าอยากให้จัดกิจกรรมในรูปแบบนี้อีกเพราะเป็นกิจกรรมที่ดี เปิดพื้นที่ให้เด็กกับผู้ปกครองได้สร้างสัมพันธ์และได้เห็นถึงความร่วมมือของแกนนำชุมชนและผู้ปกครองในการที่จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะป้องกันการติดสื่อของเด็ก จะเห็นได้ว่ากิจกรรมจะเน้นที่ตัวของผู้ปกครองในการพูด การฟัง การกอด และการสังเกตลูก ๆ เพราะพฤติกรรมของลูก ๆ ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับผู้ปกครอง หากคนในบ้านมีความสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงได้

15) วันที่ 16 กรกฎาคม 2562 ณ ศูนย์การเรียนรู้ กศน. ตำบลห้วยกระทิง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา จัดกิจกรรมสื่อสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้การใช้สื่อด้านการเรียนและรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ปัจจุบันและใช้สื่อให้เป็นไปในทางที่สร้างสรรค์ควบคู่กับการเรียนรู้ชุมชน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 68 คน มีกิจกรรมบรรยายให้ความรู้เรื่อง “การใช้สื่อในทางสร้างสรรค์” โดยวิทยากร คุณอิมรอน นิแซ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ โดยได้บอกถึงประโยชน์และโทษของสื่อแต่ละชนิด และสอนในเรื่องของการใช้โทรศัพท์มือถือในทางที่สร้างสรรค์ ผลจากการดำเนินกิจกรรมเด็กมีความรู้ในเรื่องของประโยชน์และโทษภัยจากการใช้สื่อต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้การใช้สื่อแต่ละชนิด เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ และโทรทัศน์ที่มีความเหมาะสมกับช่วงวัย ทำให้กลุ่มเป้าหมายบางคนที่มีโทรศัพท์มือถือเป็นของตนเองเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงและพยายามใช้โทรศัพท์มือถือในทางที่สร้างสรรค์ เช่น การเปิดดูรูปภาพที่มีประโยชน์กับตนเอง สังเกตพฤติกรรมจากการเยี่ยมบ้าน กลุ่มเป้าหมาย บางครั้งใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการฝึกถ่ายภาพและฝึกตัดต่อวิดีโอ เป็นการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้รู้จักใช้สื่อในทางที่สร้างสรรค์และมีประโยชน์กับตนเองมากที่สุดและจากการสะท้อนของเยาวชน พบว่าเยาวชนมีความรู้และมีทักษะการถ่ายภาพและการตัดต่อวิดีโอเพิ่มขึ้น เยาวชนบอกว่า “ตนเองสามารถตัดต่อวิดีโอได้ในขณะเดียวกันตนเองได้เกิดการพัฒนาตนเองในเรื่องของกระบวนการจัดกิจกรรมกับเด็กเพิ่มมากขึ้น”

16) วันที่ 17 กรกฎาคม 2562 ณ โรงเรียนตาดิคาบ้านควนนางา ตำบลห้วยกระทิง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา จัดกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพสู่การเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในทักษะด้านสังคม การมีวินัยต่อตนเองและมีความกล้าแสดงออก มีผู้เข้าร่วมจำนวน 68 คน มีการให้ความรู้ เรื่องการพัฒนาบุคลิกภาพ โดยวิทยากรคุณลูกมาน เจาะโซะ อาจารย์จากโรงเรียนคัมภีร์ ผลจากการดำเนินกิจกรรมเด็กได้รู้จักการวางตัวที่เหมาะสมเมื่ออยู่กับเพื่อนและพี่ ให้ความสนใจในกระบวนการทำกิจกรรม ให้ความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นและสะท้อนความรู้สึกจากการทำกิจกรรมภายในกลุ่ม เด็กเริ่มมีวินัยในตนเอง บางคนสามารถแยกแยะสิ่งที่ดีและสิ่งไม่ดีได้และสิ่งที่ผิดต่อหลักศาสนาได้ บางคนมีความกล้าแสดงออกมากขึ้นจากเดิม สังเกตจากกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ เด็ก ๆ กล้าที่จะเล่น กล้าที่จะถาม และกล้าที่จะออกมานำเสนอให้กับเพื่อนและพี่ และในขณะเดียวกัน เด็กบางคนที่ไม่เคยพูดคำว่า ขอขอบคุณ เมื่อได้รับของขวัญหรือสิ่งดีดีจากพี่ ๆ ในระยะแรก ๆ ที่รู้จักกัน ปัจจุบันเริ่มได้ยินคำว่า “ขอบคุณ” จากปากของเด็กเหล่านี้ เยาวชนได้สะท้อนความรู้สึกมาว่า “ชอบรูปแบบกิจกรรม

ที่จัดเพราะวิทยากรไม่ได้ให้เพียงแค่นื้อหาอย่างเดียว แต่วิทยากรพยายามแทรกความสนุกเพื่อให้เด็กไม่รู้สึกเบื่อกับการทำกิจกรรม”

17) วันที่ 26 กรกฎาคม 2562 ณ ศูนย์การเรียนรู้บ้านโคกยาง หมู่ที่ 5 ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส จัดกิจกรรมฝึกอาชีพเรียนรู้การทำขนม มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดพื้นที่ให้เด็กและผู้ปกครองได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และให้เด็ก เยาวชนได้เข้าใจเรื่องการทำขนม สามารถทำเองที่บ้านได้ มีผู้เข้าร่วม จำนวน 52 คน ในการทำกิจกรรมมี คุณJAWAIRYAH BINTI JAYA เป็นวิทยากรชาวมาเลเซีย สอนการทำขนมโรติบูตุหรือขนมปังปอนด์ร่วมกันระหว่างเด็กและผู้ปกครอง และให้เด็กได้ถ่ายภาพวิธีการทำขนม นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมจะได้เรียนรู้การทำขนมแล้ว เด็กๆที่เข้าร่วมยังมีการลงภาพที่เกี่ยวกับการทำขนมใน Facebook ของตนเอง เพื่อให้ผู้อื่นได้เห็นการทำขนมปังปอนด์อีกด้วย ผลจากการดำเนินกิจกรรม นักวิจัยได้สังเกตเห็นความตั้งใจของผู้เข้าร่วม และจากการพูดคุยกับผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองจะมีการต่อยอดทำขนมปังปอนด์ใส่ไส้ที่บ้านตนเอง กิจกรรมนี้ได้เปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นการฝึกสมาธิ การสังเกต และการได้ลงมือปฏิบัติจริง

18) วันที่ 17 สิงหาคม 2562 ณ คลองกอดอ บ้านจลาโก ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี จัดกิจกรรมนี้แห่งจลาโกบ้านฉัน ตอนเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กและเยาวชนกับผู้สูงอายุในชุมชน พัฒนาทักษะการเป็นพี่เลี้ยงให้กับเยาวชนในชุมชน และส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาที่มีในชุมชน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 88 คน มีการสอนให้เด็กและเยาวชนได้ทำเสื้อชูชีพเบื้องต้นจากขวดน้ำโดยมีนักวิจัยเป็นผู้สอน หลังจากนั้นได้มีกิจกรรมล่องเรือในคลองกอดอ เพื่อศึกษาภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่อาศัยคลองกอดอเป็นแหล่งอาหารและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนโดยมีวิทยากรเป็นคนในชุมชน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมให้เด็กและเยาวชนกับผู้สูงอายุได้ทำขนมโคร่วมกัน และกิจกรรมสุดท้ายเป็นกิจกรรมถอดบทเรียนภูมิปัญญาในสายน้ำคลองกอดอของเด็กและเยาวชนที่ร่วมกิจกรรมล่องเรือในครั้งนี้ ผลจากการดำเนินกิจกรรมเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กและเยาวชนกับผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชนกับผู้สูงอายุมีการพูดคุยกันระหว่างการทำกิจกรรม มีการตั้งคำถามถึงขั้นตอนการทำขนม จากการสังเกตเห็นผู้สูงอายุและเยาวชนมีการยิ้มให้แก่กัน มีการพูดคุยกัน มีโอกาสให้เยาวชนที่อยู่ในช่วงระดับมัธยมต้นจนถึงมัธยมปลาย ได้เป็นพี่เลี้ยงในการทำกิจกรรมกับน้อง ๆ เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ภูมิปัญญาที่มีในคลองกอดอ คือ การหาปลาในคลองที่มีอุปกรณ์ในการหาปลาแบบต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างสิ่งปลูกสร้างเพื่อใช้สำหรับหาปลาในคลองในช่วงหน้าฝน ที่มีลักษณะเหมือนศาลาในคลอง พืชพันธุ์ต่าง ๆ ในคลองที่สามารถนำมาทำอาหารรับประทานได้ และภูมิปัญญาด้านอาหาร เช่น การทำขนมโค ที่เป็นขนมที่มีการรับประทานในชุมชนมานานและเป็นขนมที่สามารถทำได้ง่าย วัตถุดิบสามารถหาได้ในชุมชน

19) วันที่ 29 สิงหาคม 2562 ณ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ที่ 5 บ้านโคกยาง ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส จัดกิจกรรมเรียนรู้การใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักใช้วัตถุดิบในชุมชนให้เกิดประโยชน์ และสร้างช่องทางอาชีพเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว มีผู้เข้าร่วมจำนวน 52 คน ในการทำกิจกรรมมีการให้เด็กได้สำรวจสิ่งที่มีอยู่ที่ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงพร้อมจดลงในสมุดของตนเอง กิจกรรมนี้ได้สังเกตเห็นว่าเด็ก ๆ ให้ความสนใจและสนุกกับการทำกิจกรรม เด็กได้เกิดการสังเกต เกิดการซักถามเมื่ออยากรู้ มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ หลังจากสำรวจเสร็จแล้วมีการเรียนรู้การปลูกผัก การทำปุ๋ย การเลี้ยงปลา และการทำไข่ตองเค็ม โดยนายเจตน์ จิตรธรรม ปราชญ์ชาวบ้าน หลังจากทำกิจกรรมการพูดคุยกับเด็ก ๆ พบว่า “เด็ก ๆ ชอบการเรียนรู้ในห้องเรียน จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ที่บ้านของตนเอง” และครูได้สะท้อน

ว่า “ทางโรงเรียนมีกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กิจกรรมในวันนี้ถือเป็นกิจกรรมที่ดีที่让孩子们ได้เรียนรู้นอกห้องเรียนมาเห็นสถานที่จริงได้ปฏิบัติจริง”

20) วันที่ 5-6 เดือนตุลาคม 2562 ณ อ่าวมะนาวรีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส จัดกิจกรรมสร้างสรรค์สื่อเพื่อชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนในชุมชนที่สนใจมีความรู้และทักษะในการถ่ายรูปและการตัดต่อวิดีโอด้วยโทรศัพท์มือถือ ให้เยาวชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สื่อเพื่อการรณรงค์การป้องกันยาเสพติดในชุมชนและให้เยาวชนในชุมชนสามารถใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ มีเยาวชนเข้าร่วมจากพื้นที่บ้านจลาโกและพื้นที่โคกยาง มีผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน มีการบรรยายให้ความรู้โดย นายมุฮัมมัด เจดอเลาะ วิทยากรจากสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตอาสา ม.อ. โดยเริ่มปูพื้นฐานตั้งแต่ในเรื่องของการถ่ายรูปการถ่ายวิดีโอ องค์ประกอบต่าง ๆ ในการสัมภาษณ์ และการตัดต่อวิดีโอด้วยแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ ซึ่งทางวิทยากรได้ทำการบรรยายเกี่ยวกับกรถ่ายภาพ องค์ประกอบการถ่ายภาพ การถ่ายวิดีโอ การทำวิดีโอในแต่ละข้อ (ช่วง) และได้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนั้นยังมีการสอนในส่วนของการถ่ายวิดีโอที่เป็นเรื่องสั้น ๆ และนำมาตัดต่ออย่างง่ายด้วยโปรแกรม Kine Master มีการจับคู่และลองทำเรื่องสั้นที่ทำการตัดต่อแล้ว คู่ละ 1 เรื่อง ผลจากการดำเนินกิจกรรมได้เห็นถึงพัฒนาการของเยาวชนในการถ่ายภาพและวิดีโอจากวันแรกจนถึงวันที่สอง มีการพัฒนาขึ้นสามารถสร้างเรื่องราวได้อย่างต่อเนื่อง จากการนำเสนอวิดีโอพบว่าเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้นสามารถตัดต่อวิดีโอออกมาได้อย่างสนุกสนาน หลากหลายและมีลูกเล่น ทำให้น่าสนใจยิ่งขึ้น นอกจากนั้นหลังจากจบกิจกรรมในครั้งนี้ ได้มีการต่อยอดให้เยาวชนที่ได้ทำการอบรมแล้วนั้นได้ตัดต่อวิดีโอกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ทำในชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาฝีมือและนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์อีกด้วย

21) วันที่ 14 ตุลาคม 2562 ณ ลานอเนกประสงค์โรงเรียนตศกิตบ้านบาตูลอ ตำบลห้วยกระทิง อำเภอรังปิ้ง จังหวัดยะลา จัดกิจกรรมปันเวลาแรร์ความสุข มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กมีพื้นที่สร้างสรรค์ในการเรียนรู้ เกิดทักษะการเรียนรู้ การอ่าน การฟัง และเพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนได้ฝึกทักษะการสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่เด็ก มีผู้เข้าร่วมจำนวน 74 คน ผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า เด็กได้ฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ การนับเลขเป็นภาษาอังกฤษ การทำความเข้าใจกับพยัญชนะภาษาอังกฤษ ได้รู้จักและเรียนรู้สุภาษิตภาษาไทยผ่านกระบวนการทำกิจกรรม ได้ฝึกสมาธิและฝึกความสามัคคีฝึกฝนการทำกิจกรรมกลุ่ม มีความกล้าแสดงออก และกล้าที่จะออกไปนำเสนอให้กับเพื่อน ๆ พี่ ๆ ได้ฟัง และนอกจากนี้เยาวชนยังเกิดการเรียนรู้ในเรื่องของกระบวนการทำกิจกรรมกับเด็กมากขึ้น เยาวชนบางคนสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ทักษะการเข้าหากลุ่มเด็ก ๆ มากขึ้น เด็กบางคนอาสาออกมาแสดงและขับร้องเพลงอนาซีตให้เพื่อน ๆ และพี่ ๆ ได้ฟัง

22) วันที่ 15 ตุลาคม 2562 ณ ศูนย์การเรียนรู้ กศน. ตำบลห้วยกระทิง อำเภอรังปิ้ง จังหวัดยะลา จัดกิจกรรมผู้ปกครองใส่ใจดูแลบุตรหลานด้านการเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของเด็กเห็นความสำคัญของการศึกษา เกิดความตระหนักในเรื่องการเรียนของเด็กและให้ชุมชนเกิดการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก มีผู้เข้าร่วมจำนวน 50 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครอง นักพัฒนาชุมชนและแกนนำชุมชน มีการให้ความรู้เรื่องพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 โดยวิทยากรอาจารย์นสรินทร์ แซ่สะ อาจารย์สาขาวิชาสังคมสังเคราะห์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กล่าวถึงการเลี้ยงดูเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก 2546 ภาระหน้าที่ในการดูแลเด็ก เทคนิคในการป้องกันแก้ไขในฐานะพ่อแม่ และผู้ปกครอง การเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดีและหลังจากนั้นทำกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของปัญหาของเด็กที่ผู้ปกครองได้เจอ และวิทยากรได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาพร้อมกัน ผลการดำเนินกิจกรรมพบว่า ผู้ปกครองที่เข้า

ร่วมกิจกรรมได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับลูกหลานในชุมชน ผู้ปกครองมีความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ภาระหน้าที่ของผู้ปกครองในการดูแลเด็กมากขึ้น ผู้ปกครองบางคนเริ่มใส่ใจคอยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาที่ดีกับลูกหลานเมื่อยามมีปัญหา ผู้ปกครองเริ่มมีความตระหนักและเริ่มใส่ใจลูกหลานของตัวเองมากขึ้น เริ่มเข้าใจในสิทธิของลูกหลานของตนเอง

23) วันที่ 16-17 ตุลาคม 2562 ณ ทาร์มา บีช รีสอร์ท ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จัดกิจกรรมค่าย Muhabbah “สร้างความรัก สร้างความผูกพัน” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนและผู้ปกครอง ฝึกการเป็นผู้นำและการเป็นที่เลี้ยงของเยาวชน ให้เด็กและเยาวชนและผู้ปกครองมีความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับภัยของยาเสพติด สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้แก่เด็กและเยาวชนในการป้องกันตนเองจากยาเสพติด มีผู้เข้าร่วมจำนวน 74 คน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยรูปแบบกิจกรรมเน้นในเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของครอบครัว การสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้กับเด็กและเยาวชนและครอบครัว และฝึกทักษะการเป็นที่เลี้ยงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในค่าย สำหรับกิจกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้แก่เด็กและเยาวชนและผู้ปกครองนั้น จะเป็นกิจกรรมละลายพฤติกรรม กิจกรรมนันทนาการที่สอดแทรกในเรื่องของการฟัง การเชื่อใจ และความร่วมมือร่วมใจ เช่น กิจกรรมการทำกราฟชีวิต กิจกรรมวาดชุมชนของตนเอง ผลการดำเนินกิจกรรมผู้เข้าร่วมให้ความร่วมมือดีในการทำกิจกรรมต่าง ๆ แต่ในระหว่างการทำกิจกรรมบางกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันระหว่างลูกหลานกับผู้ปกครองนั้น พบว่ามี 2 ครอบครัวที่ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม จากการสังเกตพฤติกรรมทั้งสองครอบครัวไม่ค่อยมองหน้าลูกหลานของตนเอง ซึ่งเด็กทั้งสองคนนั้นเป็นเด็กผู้ชาย และจากการที่ได้รู้จักกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม 1 ใน 2 คู่นี้ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างพ่อลูกของคู่นี้นั้นปกติแล้วไม่ค่อยได้พูดคุยกันอยู่แล้ว ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงดังกล่าวอาจเกี่ยวข้องกับทุนเดิมความสัมพันธ์ในครอบครัว แต่สำหรับในส่วนที่เป็นกิจกรรมกลุ่มทุกคนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี สำหรับกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์โดยการใช้การสื่อสารทักษะการฟังอย่างตั้งใจ จากการพูดคุยสอบถามหลาย ๆ ครอบครัวบอกว่า “กิจกรรมนี้ทำให้เราเข้าใจลูกหลานตนเองมากขึ้นว่าเค้ารู้สึกอย่างไร ต้องการอะไร และลูกหลานเองยังได้รับรู้ถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้ปกครองเองว่ารู้สึกอย่างไร ทำให้เข้าใจกันมากขึ้น พูดคุยกันมากขึ้น”

24) วันที่ 23 ตุลาคม 2562 ณ ยะลาสเตเดียม พรุบาโกย เทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา จัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ความสุข มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กฝึกฝนทักษะทางภาษาและจินตนาการผ่านกิจกรรมการฟัง ให้เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ ชิมซบัทศนคติที่ดีด้านการเรียนและกระตุ้นให้เด็กมีความกล้าแสดงออก มีผู้เข้าร่วมจำนวน 65 คน มีกิจกรรมแรงบันดาลใจที่ได้เรียนรู้ โดยสมาคมพัฒนาศักยภาพเยาวชนชายแดนใต้ ทำการแบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม และให้นั่งล้อมวงเป็นสี่วง โดยให้แต่ละวงตกลงอาชีพที่อยากทำในอนาคตหนึ่งอาชีพ วาดรูปลงในกระดาษชาร์ต แล้วให้นำเสนอบอกเหตุผลที่อยากทำอาชีพนั้น ๆ หลังจากนั้นทีมวิทยากรได้สรุปกิจกรรม ทุกคนล้วนมีความฝันของตนเอง และได้ให้กำลังใจกับเด็ก ๆ ที่ตั้งใจ และขอให้ประสบความสำเร็จกับความฝันของทุกคน ผลการดำเนินกิจกรรมเด็กสามารถวาดภาพสะท้อนเรื่องราวและความฝันในอนาคตของตนเองให้เพื่อน ๆ และพี่ ๆ ได้ฟัง เด็กบางคนเริ่มมีความกล้าที่จะพูดต่อหน้าเพื่อน ๆ และพี่ ๆ หลายคนแล้ว กลุ่มเป้าหมายเริ่มรู้จักตนเองและเห็นคุณค่าของการตั้งใจเรียนหนังสือ เด็กบางคนมีความตั้งใจในการทำกิจกรรม และออกมาแสดงความสามารถให้ทุกคนได้ดู เกิดความสามัคคีกันในการเล่นกีฬาฟุตบอลและวอลเลย์บอล กลุ่มเป้าหมายบางคนได้รู้จักสนนากีฬาและใฝ่ฝันในอนาคตว่าจะเป็นนักฟุตบอล

25) วันที่ 24-25 ตุลาคม 2562 ณ ทามาร์ บีช รีสอร์ท ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้จากสถานที่ใหม่ ๆ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม เกิดความรักใคร่สามัคคีกันของเด็กและเยาวชน เรียนรู้และเข้าใจการอยู่ร่วมกันบนสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีผู้เข้าร่วมจำนวน 79 คน ในการจัดกิจกรรมมีการล่องเรือเพื่อเรียนรู้ทรัพยากรทางธรรมชาติ มีกิจกรรมฐานเพื่อสร้างความรัก ความสามัคคีกันระหว่างเด็กและเยาวชน รวมถึงผู้ปกครอง จากนั้นมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างเด็กและเยาวชน เป็นการทำความรู้จักกัน และมีการพาผู้เข้าร่วมไปยังมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในกิจกรรม Campus tour เพื่อให้เด็ก ๆ ได้เกิดแรงบันดาลใจในการเรียน ผลการดำเนินกิจกรรมเกิดความร่วมมือกันระหว่างเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง ในการเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันการติดสื่อออนไลน์ เด็กมีความสนใจในการเรียน เกิดแรงบันดาลใจในการเรียน จากการฟังเด็กพูดคุยกับผู้ปกครองระหว่างที่นั่งรถรางชมรอบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย และกลุ่มเยาวชนเองได้มีการสอบถามนักวิจัยในช่วงที่มีการสรุปผลกิจกรรม ว่าเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาอยากไหม เห็นจากการมาค่าย จากการที่ได้ดูงานที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในครั้งนี้ ได้มานอนที่นี้ ได้เห็นชีวิตของเด็กมหาลัย เห็นความกล้าแสดงออกของตัวแทนนักศึกษาแล้วรู้สึกชอบ อยากเรียนด้วย

26) วันที่ 30 พฤศจิกายน - 2 ธันวาคม 2562 ณ โรงแรมหาดแก้วรีสอร์ท จัดกิจกรรมค่าย New Wave Camp คลื่นลูกใหม่ สู่วัยรุ่นที่เข้มแข็ง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำให้แก่เยาวชน สร้างพื้นที่ให้เยาวชนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาทักษะการพูดให้แก่เยาวชน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 40 คน เป็นกิจกรรมค่ายการพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชนในชุมชน ให้มีศักยภาพที่ดีขึ้นและเสริมศักยภาพด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการเป็นแกนนำเยาวชนในชุมชน ในการกลับไปทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนของตนเองต่อไป กิจกรรมในวันแรกจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรู้จักตนเองและการฝึกการเป็นผู้นำ โดยอาศัยกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รู้จักตนเองมากขึ้น ผ่านการทำกิจกรรมรู้จักฉันรู้จักเธอ โดยการแนะนำชื่อและพื้นที่ของตนเอง เป็นกิจกรรมเริ่มต้น และแทรกกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ เพื่อเป็นการละลายพฤติกรรมและสร้างความรู้จักกับเยาวชนในพื้นที่อื่น ๆ กิจกรรมการรู้จักตนเองผ่านกิจกรรม 7 ปีทอง กราฟชีวิตของตนเอง โดยให้แต่ละคนทำกราฟชีวิตของตนเองทั้งช่วงเวลาที่ดีใจและช่วงเวลาที่ย่ำแย่ เพื่อให้ตนเองได้ทบทวนเหตุการณ์ในชีวิตของตนเอง และการคาดการณ์ในอนาคตว่าจะทำอะไรให้ถึงเป้าหมายของตนเองในปีต่อ ๆ ไปข้างหน้า และกิจกรรมฝึกการเป็นผู้นำผ่านกิจกรรมการสร้างอาคารสูงและแข็งแรงจากอุปกรณ์ที่มีให้อย่างจำกัด ผลการดำเนินกิจกรรม ทำให้เยาวชนกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็นเพิ่มขึ้น มีผลจากการที่เริ่มสนิทกันภายในกลุ่ม และเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของเยาวชนบางคนในวันแรกไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเท่าไร แต่วันที่สองเริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ให้ความร่วมมือมากขึ้น และเห็นเยาวชนทุกคนมีความสุขความสนุกกับกิจกรรมที่ทำมากขึ้น และในวันสุดท้ายได้เห็นถึงความคิดในการอยากพัฒนาชุมชนของเยาวชนแต่ละคนที่ไม่เคยได้บอกได้พูดให้เราฟัง ซึ่งเป็นความคิดเบื้องต้นที่อยู่ในใจของเยาวชนตัวอย่างของคำพูดบางส่วน เช่น “อยากนำความรู้ที่ได้เรียนศาสนา มาสอนคนในชุมชนให้ดำเนินชีวิตถูกต้องตามหลักการอิสลาม” “อยากเปิดร้านขายสีของตัวเอง และนำสีที่ขายมาช่วยบำรุงมัสยิด และช่วยเยาวชนที่ไม่ได้เรียนต่อได้มีอาชีพ ช่วยขายของหรือรับทาสี” เป็นต้น นักวิจัย มีโอกาสได้พูดคุยกับเยาวชนมากขึ้น เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงถึงพฤติกรรม ความกล้าแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์เป็นไป

ในทางที่ดีขึ้น กิจกรรมค่ายพัฒนาศักยภาพนี้สามารถดึงให้เยาวชนที่ไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรมกับนักวิจัย ได้ออกมาร่วมทำกิจกรรมเปิดประสบการณ์ให้เยาวชนมากขึ้น

27) วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563 ณ ศาลาอเนกประสงค์บ้านโคกยาง ตำบลพร่อน อำเภอดงบัง จังหวัดนครราชสีมา จัดกิจกรรมเวทีคืนข้อมูลสู่ชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานผลการดำเนินงานในโครงการ มีผู้เข้าร่วมจำนวน 60 คน การดำเนินกิจกรรม จะเป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานในโครงการ โดย น.ส.ซาริตา วาเฮง นักวิจัยพื้นที่บ้านโคกยาง ใช้วิธีการเล่าผ่านภาพกิจกรรมที่ได้ดำเนินงาน และการรวบรวมในรูปแบบวิดีโอเพื่อให้เห็นบรรยากาศของการดำเนินงานตลอดทั้งโครงการ ซึ่งการดำเนินงานของบัณฑิตแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ช่วง 3-4 เดือนแรกจะเป็นการศึกษาบริบทชุมชนของบ้านโคกยาง ทำความรู้จักกับคนในชุมชน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน ระยะที่ 2 การพัฒนาโจทย์งานวิจัยที่จะทำร่วมกันในชุมชน โดยนักวิจัยจะพัฒนาโจทย์และออกแบบกิจกรรมในโครงการ ภายใต้ความร่วมมือของคนในชุมชน จากนั้นได้ดำเนินกิจกรรมในโครงการที่ได้ออกแบบไว้ และระยะที่ 3 การสรุปและคืนข้อมูลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมในโครงการให้กับชุมชน

28) วันที่ 9 มีนาคม 2563 ณ โรงเรียนบ้านทุ่งกินนร ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี กิจกรรมสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งกินนร นางนายิบะห์ ดาหะยี มีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีตร.อลิสสา หะสาเมาะ อาจารย์ประจำสาขาวิชา สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นทีมวิจัยได้สัมภาษณ์ในประเด็นการทำงานของโรงเรียนกับนักวิจัย เรื่องบทบาทและการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของนักวิจัย จากการสัมภาษณ์ ผอ. บอกว่า “รู้สึกดีใจที่ได้ร่วมงานกับนักวิจัย ครั้งแรกที่ได้รู้จักน้อง คือชุมชนเชิญไปเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ตาตึกา จากนั้นนักวิจัยได้เข้ามาแนะนำตัวเองและอธิบายถึงบทบาทการทำงานในชุมชน จากนั้นได้มีการประสานงานต่อและได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งใช้สถานที่ในโรงเรียนทุ่งกินนร ในการทำกิจกรรม สำหรับ ผอ. เองก็รู้สึกยินดีที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินกิจกรรมในครั้งนี้ เพราะอย่างน้อยกลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นเด็กนักเรียนของผอ.ด้วย เด็ก ๆ จะได้มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน และสามารถดึงเด็ก ๆ ในชุมชนทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์และมีประโยชน์”

29) วันที่ 17-18 มีนาคม 2563 ลงพื้นที่ติดตามและเก็บข้อมูลงานวิจัยเพิ่มเติม พื้นที่บ้านบาตูด และควนนางา หมู่4 ตำบลห้วยกระทิง อำเภอรังษิง จังหวัดยะลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม โดยกลุ่มเป้าหมาย เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุ 9-12 ปี จำนวน 20 คน และผู้ปกครองเด็ก จำนวน 20 คน ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มเด็กและเยาวชน จะเป็นคำถามเกี่ยวกับการศึกษา แรงจูงใจในการเรียนหนังสือ ความสามารถของตนเอง เวลาว่าง ในขณะที่อยู่โรงเรียนและที่บ้าน เป็นต้น ลงพื้นที่ติดตามและเก็บข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจะแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กเยาวชนและกลุ่มผู้ปกครองของเด็ก เราจะแบ่งทีมงานลงไปสัมภาษณ์ที่บ้านของผู้ปกครองแต่ละบ้าน

30) วันที่ 23-24 มีนาคม 2563 ณ ชุมชนบ้านจลาโก หมู่6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ลงพื้นที่ติดตามและเก็บข้อมูลงานวิจัยเพิ่มเติม มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในงานวิจัย ในการเก็บข้อมูลเป็นกลุ่มผู้ปกครอง 15 คน และกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ 10-18 ปี จำนวน 15 คน โดยทีมวิจัยจะนัดเยาวชนตามกลุ่มเป้าหมายมาสัมภาษณ์ที่โรงเรียนตาตึกา โดยทีมวิจัยจะสัมภาษณ์กับเยาวชนทีละคน ประเด็นคำถามที่ใช้การสัมภาษณ์จะเป็นการถามเรื่องแรงจูงใจในการเรียน การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ จุดแข็งและข้อควรปรับปรุงของตนเอง สำหรับผู้ปกครองของเยาวชน ทีมวิจัยลงเก็บ

ข้อมูลสัมภาษณ์เพิ่มเติมงานวิจัย โดยทีมวิจัยลงไปสัมภาษณ์แต่ละบ้าน โดยจะมีทีมงาน ทีมพี่เลี้ยงที่อยู่ในพื้นที่เป็นคนพาทีมวิจัยไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปกครอง

4.2 การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างนักพัฒนารุ่นใหม่ที่มีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาผู้ได้รับผลกระทบฯ ปัญหาสุขภาพและสังคมของชุมชนภาคใต้ นักวิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) วันที่ 31 ตุลาคม - 6 พฤศจิกายน 2561 ณ ศูนย์บริการวิชาการชุมชนจะนะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดกิจกรรมปฐมนิเทศผู้ช่วยนักวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในการทำงานชุมชน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน ผลการดำเนินกิจกรรมได้เสวนาเรื่อง “แนวคิดอุดมการณ์อาสาสมัครกับงานพัฒนาชุมชน” กิจกรรม “สร้างแรงบันดาลใจในการทำงานอย่างมีความสุข” และอบรมเชิงปฏิบัติการ “เรียนรู้เครื่องมือการศึกษาชุมชนและฝึกปฏิบัติการเก็บข้อมูลศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วม” และร่วมวางแผนการลงพื้นที่แต่ละเขต นักวิจัยได้แรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อชุมชน ได้เรียนรู้เครื่องมือ 7 ชิ้น เทคนิคการศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วมและร่วมวางแผนการทำวิจัยของแต่ละพื้นที่ลงพื้นที่ในการฝึกปฏิบัติการศึกษาข้อมูลของชุมชน

2) วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ สำนักงานศูนย์ประสานงานวิชาการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ (ศวชต.) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.อ.ปัตตานี กิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้ช่วยวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษาระบบชุมชนและแลกเปลี่ยนการทำงานชุมชนร่วมกัน ผู้เข้าร่วมจำนวน 15 คน ประกอบด้วยอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ นักวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย ทีมงานเจ้าหน้าที่ ศวชต. และเจ้าหน้าที่โครงการบัณฑิตอาสา มอ. ผลการดำเนินงานโดยนักวิจัยแต่ละพื้นที่นำเสนอข้อมูลบริบทชุมชนประชากร เศรษฐกิจ อาชีพภูมิปัญญา รวมถึงข้อมูลกลุ่มเป้าหมายเด็กกำพร้า เด็กด้อยโอกาสในพื้นที่ รวมถึงแกนนำและภาคีการดำเนินงาน ได้ข้อมูลบริบทของพื้นที่ข้อมูลของเด็กกำพร้าและด้อยโอกาสของแต่ละพื้นที่เป็นตัวเลขชัดเจนและสามารถวางแผนการเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายแต่ละพื้นที่

3) วันที่ 4-8 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องประชุมสวนประวัติศาสตร์ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา กิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักวิจัยแกนนำชุมชนและเครือข่าย ครั้งที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ช่วยนักวิจัยรายงานการศึกษาชุมชนและร่างข้อเสนอโครงการวิจัย ร่วมเรียนรู้การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และทักษะการเป็นกระบวนกร มีผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน ผลการดำเนินกิจกรรมนักวิจัย ครูพี่เลี้ยงและตัวแทนชุมชนได้รับฟังมุมมองของนักวิชาการ นักพัฒนาชุมชน หน่วยงานภาครัฐ เพื่อนำมาปรับใช้กับงานวิจัยและพัฒนาในพื้นที่ชุมชน ครูพี่เลี้ยงได้เรียนรู้ทักษะการเป็นที่เลี้ยงอย่างมืออาชีพ นอกจากนั้นผู้ช่วยวิจัยได้เรียนรู้ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเป็นผู้ฟังที่ดี การจับประเด็นจากการบอกเล่า การจัดกระบวนกรคิด ทักษะการสังเกต การสัมภาษณ์ เทคนิคการออกแบบเวทีอย่างสร้างสรรค์ การเป็นกระบวนกร

4) วันที่ 24 เมษายน 2562 ณ ห้องประชุมนันทนาการ ชั้น 2 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.อ.ปัตตานี การประชุมพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักวิจัยนำเสนอข้อมูลบริบทชุมชนในการดำเนินงานวิจัยพร้อมทั้งร่างโครงการการดำเนินงานแต่ละพื้นที่ มีผู้เข้าร่วม 16 คน ผลการดำเนินกิจกรรมนักวิจัยแต่ละพื้นที่นำเสนอข้อมูลบริบทชุมชนที่ได้จากการลงศึกษา จากข้อมูลที่ได้ประกอบการเขียนโครงการในการดำเนินงานในพื้นที่ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะพยาบาลศาสตร์ ม.อ.ปัตตานี ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ซึ่ง

นักวิจัยได้แนวทางในการเขียนโครงการและกลับไปและช่วยทบทวนหลักการเขียนโครงการเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

5) วันที่ 29 เมษายน -3 พฤษภาคม 2562 ณ สนามกีฬาเมืองหลักภาคใต้ (พรุค่างควา) ตำบลบ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักวิจัยแกนนำชุมชนและเครือข่าย ครั้งที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโครงการวิจัย ให้นักวิจัยเรียนรู้การบริหารจัดการโครงการวิจัย เรียนรู้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและให้นักวิจัยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทำงาน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 40 คน ผลการดำเนินกิจกรรมนักวิจัยได้นำเสนอผลการดำเนินงานในพื้นที่ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมในโครงการ อีกทั้งได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนการทำงานร่วมกันของแต่ละพื้นที่ นักวิจัยมีทักษะการทำงานชุมชน กระบวนการทำงานในชุมชน เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การจดบันทึก ได้เรียนรู้วิธีการออกแบบกิจกรรมเพื่อสอดคล้องกับโครงการวิจัยแต่ละพื้นที่

6) วันที่ 1-5 กรกฎาคม 2562 ณ สนามกีฬาเมืองหลักภาคใต้ (พรุค่างควา) ตำบลบ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักวิจัยแกนนำชุมชนและเครือข่าย ครั้งที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักวิจัยนำเสนอความก้าวหน้าการดำเนินงานและเรียนรู้การทำรายงานวิจัย มีผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน ผลการดำเนินกิจกรรมนักวิจัยนำเสนอความก้าวหน้าผลการดำเนินกิจกรรมในโครงการแต่ละพื้นที่ มีผู้ทรงคุณวุฒิช่วยดูและเสนอแนะการดำเนินกิจกรรมในโครงการ พร้อมทั้งได้มีการแลกเปลี่ยนการทำงานร่วมกัน และเรียนรู้วิธีการเขียนรายงานความก้าวหน้างานวิจัย โดย ดร.เลิศชาย ศิริชัย ผู้ประสานงานโครงการศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยให้นักวิจัยแต่ละพื้นที่ได้ฝึกการเขียนรายงานความก้าวหน้าของโครงการแต่ละพื้นที่

7) วันที่ 3-8 กันยายน 2562 ณ นริศกฤ วิว รีสอร์ท อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล กิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักวิจัยแกนนำชุมชนและเครือข่าย ครั้งที่ 4 และถอดบทเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักวิจัยนำเสนอรายงานความก้าวหน้าของแต่ละพื้นที่และถอดบทเรียนการทำงานของนักวิจัย มีผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน ผลการดำเนินกิจกรรมนักวิจัยได้นำเสนอผลการดำเนินงานในพื้นที่ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายสาขาวิชาทั้งสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และตัวแทนชุมชนของแต่ละพื้นที่ และถอดบทเรียนการทำงานของนักวิจัยในพื้นที่ โดยอาจารย์เสรี จัวยพริก นักวิชาการอิสระ นักวิจัยได้เรียนรู้ถึงจุดอ่อนจุดแข็งของตนเองเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการทำงานในชุมชนต่อไป

8) วันที่ 30-31 ตุลาคม 2562 ณ โรงแรมหาดใหญ่พาราไดส์แอนด์รีสอร์ท อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศนักวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ เผยแพร่ผลงานวิจัยของชุมชนเป็นเวทีให้การบริการวิชาการ และพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับชุมชน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 70 คน มีตัวแทนชุมชนที่นักวิจัยทำโครงการเข้าร่วมด้วย ผลการดำเนินงานนักวิจัยนำเสนอผลวิจัยที่ได้ดำเนินงานในโครงการ โดยจะมีตัวแทนชุมชนร่วมนำเสนอผลการดำเนินงาน อีกทั้งมีการร่วมแลกเปลี่ยนงานวิจัยกับชุมชนอื่น ๆ และมีการแลกเปลี่ยนการทำงานวิจัยชุมชนร่วมกัน และนักวิจัยเองได้เครือข่ายการทำงานชุมชนกับชุมชนอื่น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์กับการทำงานชุมชนต่อไป

9) วันที่ 29 พฤศจิกายน 2562 ณ ห้องประชุม 1 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.อ. ปัตตานี จัดกิจกรรมนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักวิจัยนำเสนอผลการดำเนินกิจกรรมตลอดทั้งโครงการ มีผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน ผลการดำเนินกิจกรรมนักวิจัยนำเสนอการดำเนินงานในพื้นที่ด้วยการบรรยาย power point พร้อมกับนำเสนอผ่านรูปภาพกิจกรรมที่ได้ดำเนินงานรวมถึงแกนนำชุมชนแต่ละพื้นที่ที่สะท้อนผลการดำเนินงานของนักวิจัย และช่วยเติมเต็มข้อมูลที่ได้จากการ

ดำเนินงานวิจัย นายอุสมาน หามะ ตัวแทนแกนนำพื้นที่บ้านบาตุซอ ตำบลห้วยกระทิง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา บอกว่า “รู้สึกดีใจที่นักวิจัยได้ดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ เพราะพื้นที่ที่เราอยู่ ส่วนใหญ่แล้วไม่ค่อยมีกิจกรรมให้ทำมากนัก พอมีนักวิจัยเข้ามาในพื้นที่แล้ว ทำให้มีกิจกรรมที่ทำกับเด็ก ๆ ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และผมในฐานะที่เป็นแกนนำของชุมชน ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น คือ เด็ก ๆ ในชุมชนมีกิจกรรมที่ได้ทำด้วยกัน นอกจากจะเล่นเตะบอล เล่นโทรศัพท์แล้ว ยังมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ให้ทำอีก รู้สึกดีใจมาก ๆ ” นางก้อยะ อีสอ ตัวแทนแกนนำพื้นที่บ้านโคกยาง ตำบลพร่อน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส บอกว่า “ในฐานะที่ตนเองเป็นผู้ปกครองของเด็กที่เข้าร่วมโครงการนี้ คือ จะบอกว่าเป็นเรื่องที่ดีมาก ชอบคุณที่มาทำกิจกรรมในชุมชนของเรา เพราะเท่าที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน คือ ชุมชนให้ความสำคัญกับกิจกรรมและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมมาก และตนเองได้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับลูกชายที่เข้าร่วมกิจกรรม คือ ลูกชายเป็นคนมีความรับผิดชอบมากขึ้น เวลากลับจากโรงเรียนจะทำการบ้าน และเป็นคนกล้าแสดงออก คุยเก่งมากขึ้น จากแต่ก่อนที่เป็นคนขี้อาย ไม่ค่อยจะคุยกับใครเลย ก็ดีใจมาก ๆ ค่ะ” น.ส.ถ้วนอาพียะห์ กูโด ตัวแทนเยาวชนพื้นที่บ้านจลาโก ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี บอกว่า “หนูเป็นตัวแทนเยาวชนบ้านจลาโก รู้สึกดีใจที่ได้เข้าร่วมโครงการและทำกิจกรรมแบบนี้ เพราะปกติแล้วพวกหนูจะเรียนหนังสืออย่างเดียว ในชุมชนไม่มีกิจกรรมให้เยาวชนได้ทำ พอได้เข้าร่วมโครงการ ทำให้พวกหนูมีพื้นที่ในการทำกิจกรรม และได้เห็นความสามารถของเยาวชนในพื้นที่ว่า แต่ละคนที่มีความสามารถ แต่ไม่มีโอกาสในการแสดงศักยภาพ สำหรับตัวหนูเองพอได้เข้าร่วมโครงการนี้ ทำให้มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น และฝึกให้หนูมีความเป็นผู้นำ เช่น กล้าที่จะตัดสินใจ สามารถเป็นพี่เลี้ยงที่ดูแลน้อง ๆ จากกิจกรรมในค่ายได้ ดีใจมาก ๆ อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีกค่ะ

Prince of Songkla University
Pattani Campus